

חוברת תרגול – הבנת הנקרא לכיתה ט': טקסטים מהחיים שלנו

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתרגל הבנת הנקרא בשלוש רמות קושי על פני סוגות שונות: כתבה, טור דעה, סיפור קצר, ראיון וטקסט מידעי-מדעי
- לזהות מבנה טקסט (פתיחה, גוף, סיכום) ולהבחין בין עובדה, דעה וטיעון מנומק
- להרחיב אוצר מילים ומושגים מתחומי התוכן: טכנולוגיה, סביבה, זהות ושפה
- לתרגל כתיבת תשובה מנומקת ותמציתית בהתבסס על הטקסט, כהכנה למשימות כתיבה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • טכנולוגיה ורשת: בין הזדמנות לסכנה – הבנה בסיסית

- 1. נכון – כך מוצג בטקסט
- 2. לא נכון – חופש הביטוי הוא זכות של כל אדם, לפי הטקסט
- 3. נכון – זהו אחד הגבולות של חופש הביטוי שמוזכרים בטקסט

חלק ב' – פרק 1 • טכנולוגיה ורשת: בין הזדמנות לסכנה – השלמות

- 1. מחשבון
- 2. כיכר

חלק ג' – פרק 1 • טכנולוגיה ורשת: בין הזדמנות לסכנה – זיהוי טיעונים

- 1. ב – מי שיודע לעבוד איתן ייהנה מיתרון בשוק העבודה
- 2. ב – שהיכולת לחשוב ולפתור בעיות לבד תיחלש
- 3. א – כשהוא פוגע בזכויות של אחרים, כמו שם טוב ופרטיות
- 4. א – מכונות חכמות מסוגלות לכתוב, לסכם ולתרגם טקסט
- 5. ב – ביקורת מתייחסת לרעיון או למעשה, ולא תוקפת את האדם עצמו

חלק ד' – פרק 1 • טכנולוגיה ורשת: בין הזדמנות לסכנה – חשיבה והבעה

- 1 – ג (תוכנה שיודעת לכתוב, לסכם ולתרגם טקסט)
- 2 – ד (הזכות של כל אדם להביע דעה ורגשות)
- 3 – ב (כינוי לרשת, מקום שבו כולם יכולים להשמיע קול)
- 4 – א (היכולת לחשוב, לפתור בעיות ולהביע דעה אישית)

חלק ה' – פרק 2 • עתיד ובחירות: מגמה, שירות ועבודת חקר – הבנה בסיסית

- 1. א – שבט
- 2. א – כי הנושא היה רחב מדי לשאלת חקר

חלק ו' – פרק 2 • עתיד ובחירות: מגמה, שירות ועבודת חקר – עובדות מהטקסטים

- 1. לא נכון – היא אומרת שמגמה היא תחנה ראשונה במסע ארוך, לא תחנה סופית.
- 2. לא נכון – שאלת חקר טובה דורשת איסוף מידע, בדיקה והסקת מסקנות, ואין לה תשובה מוכנה.
- 3. נכון – כך היא גילתה בשיעור ביולוגיה שהיא רוצה ללמוד שם.

חלק ז' – פרק 2 • עתיד ובחירות: מגמה, שירות ועבודת חקר – השלמת משפטים

- 1. שלוש
- 2. שיעור

חלק ח' – פרק 2 • עתיד ובחירות: מגמה, שירות ועבודת חקר – התאמה

- 1 – ג (הרגיש שהוא "חותם על החיים שלו" מול הטופס)
- 2 – ד (ביקשה לשבת בשיעור של כל מגמה שעניינה אותה)
- 3 – א (חקר את השפעת תאורת הרחוב על ראיית כוכבים)
- 4 – ב (חקרה מנהגים משפחתיים שעברו בין דורות)

חלק ט' – פרק 4 • חברה ומעורבות: לקחת אחריות ולהשפיע – הכרות עם הטקסטים

- 1. א – טור דעה
- 2. ב – חברה ומעורבות
- 3. א – על הקפיטריה בבית הספר

חלק י' – פרק 4 • חברה ומעורבות: לקחת אחריות ולהשפיע – דעה מול עובדה

- 1. נכון – כך מסווג הטקסט באתר, לפי סוגו ונושאו
- 2. נכון – ליה מספרת שזה הרגע שבו הבינה שלמילים יש כוח

חלק י״א – פרק 4 • חברה ומעורבות: לקחת אחריות ולהשפיע – התאמה וזיהוי עמדה

- 1 – ד (טור דעה)
- 2 – ג (טור דעה)
- 3 – א (כתבה)
- 4 – ב (ראיון)

חלק י״ב – פרק 4 • חברה ומעורבות: לקחת אחריות ולהשפיע – חשיבה על עמדת הכותב

1. ב – שזהו טור דעה שמעלה שאלה לדיון
2. ב – שכתיבה יכולה להוביל לשינוי אמיתי

חלק י״ג – פרק 6 • זהות ותרבות: שפה, מסורת ושאלות גדולות – הבנה והיכרות עם הטקסטים

1. לא נכון – סלנג הוא שפה לא רשמית שמשמשת קבוצה מסוימת, כמו בני נוער
2. נכון – הטקסט מציין שהמילה מקורה בערבית והפכה לחלק מהעברית היומיומית
3. לא נכון – שאלות פילוסופיות אינן ניתנות לבדיקה כמו שאלות מתמטיות, אך יש תשובות מנומקות יותר ופחות

חלק י״ד – פרק 6 • זהות ותרבות: שפה, מסורת ושאלות גדולות – זיהוי והבנת פרטים

1. א – כדי לסמן שייכות לקבוצה
2. א – בכניסה למקדש ביוון העתיקה
3. א – מתמטית

חלק ט״ו – פרק 6 • זהות ותרבות: שפה, מסורת ושאלות גדולות – השלמה והתאמה

1. מצוין
2. מקדש

חלק ט״ז – פרק 6 • זהות ותרבות: שפה, מסורת ושאלות גדולות – התאמת מילים ומשמעויות

- 1 – ב (קיצור ל"בהצ'")
- 2 – ג (משמעות חדשה: מצוין)
- 3 – ד (משמעות חדשה: אוהב מאוד)
- 4 – א (מילה שמקורה בערבית)

חלק י״ז – חזרה מסכמת – שאלות ברירה ממגוון הפרקים

1. א – השריר המחשבתי נחלש
2. ב – מיכל דרור, יועצת השכבה
3. ג – שנתיים
4. א – אפקט החממה
5. ב – שפה לא רשמית של קבוצה מסוימת
6. א – שאלה רחבה מדי
7. א – הזכות לשם טוב
8. ב – כניסה למקדש ביוון העתיקה

חלק י״ח – חזרה מסכמת – חיבור בין הפרקים

1. תשובה פתוחה: ציפייה לקישור בין גמישות בבחירת מגמה לבין נכונות ללמוד טכנולוגיה חדשה, מתוך הבנה ששני התחומים דורשים פתיחות ולמידה מתמשכת.
2. תשובה פתוחה: שני משפטי סיכום מדויקים, כל אחד מתייחס לנושא שונה ומבוסס על תוכן הטקסטים שנלמדו.
3. תשובה פתוחה: התייחסות לכך ששתי הגישות מבוססות על תצפית עקבית, איסוף נתונים לאורך זמן, והבנה ששינויים קטנים יכולים להעיד על תהליך גדול יותר.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התלמיד/ה מצביע/ה על משפט עובדתי לעומת משפט שמביע דעה
- השאלה שנוסחה ניתנת לבדיקה ואינה רחבה מדי (כמו הדוגמה 'אור בלילה')
- הציטוט קצר (עד 8 מילים), רלוונטי ומנוסח במירכאות נכונות

טיפים להפעלה:

- אפשר ללמד פרק אחד בכל שיעור, ולסיים כל פרק בדיון קצר על הקשר בין הטקסטים לחיי התלמידים
- לתלמידים במסלול חנ״מ מומלץ להתמקד בטקסט הקצר ובמחסן המילים לפני המעבר לשאלות
- לעולים חדשים כדאי לקרוא את הטקסט בקול יחד ולהשתמש במילון בלחיצה לפני העבודה העצמאית
- כדאי לשלב בין הפרקים משימת כתיבה קצרה המבוססת על אחד הטקסטים, כהכנה לעבודת החקר של סוף השנה

חוברת תרגול – הבנת הנקרא לכיתה ט׳: טקסטים מהחיים שלנו

📚 מאגר טקסטים לכיתה ט׳ – הבנת הנקרא

· עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – טכנולוגיה ורשת: בין הזדמנות לסכנה
2. פרק 2 – עתיד ובחירות: מגמה, שירות ועבודת חקר
3. פרק 3 – נפש ורגש: סיפורים קצרים על מה שבפנים
4. פרק 4 – חברה ומעורבות: לקחת אחריות ולהשפיע
5. פרק 5 – סביבה וצרכנות: הבחירות שלנו והעולם
6. פרק 6 – זהות ותרבות: שפה, מסורת ושאלות גדולות

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – הבנת הנקרא לכיתה ט': טקסטים מהחיים שלנו

חוברת התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בכל פרק יש טקסט קצר ושאלות פשוטות. קוראים את הטקסט לאט, פעמיים. אחר כך עונים על השאלות במילים שלכם.

📖 מילון קטן:

טקסט עיוני	טקסט שמסביר רעיון ומביא נימוקים בעד ונגד
טקסט מידעי	טקסט שמוסר מידע עובדתי בלי עמדה אישית ברורה
טור דעה	טקסט שבו הכותב מביע עמדה אישית ומנמק אותה
כתבה	טקסט עיתונאי שמביא עובדות, ציטוטים וראיונות על אירוע או נושא
ראיון	שיחה מתועדת עם אדם, בשאלות ותשובות
שאלת חקר	שאלה ממוקדת שאפשר לבדוק ולענות עליה באיסוף מידע
עמדה מנומקת	דעה שמלווה בהסבר ובדוגמאות התומכות בה
אפקט החממה	תהליך טבעי שבו גזים באטמוספרה לוכדים חום ליד כדור הארץ
סלנג	שפה לא רשמית שמשמשת קבוצה מסוימת, כמו בני נוער
חופש הביטוי	הזכות להביע דעה, בתנאי שלא פוגעים באחרים

1 חלק א' – פרק 1 • טכנולוגיה ורשת: בין הזדמנות לסכנה – הבנה בסיסית

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	תומר אבני, שמופיע בטקסט על המכונות החכמות, הוא חוקר חינוך וטכנולוגיה	☐	☐
2	לפי הטקסט על חופש הביטוי, הזכות להביע דעה שייכת רק למבוגרים	☐	☐
3	לפי הטקסט, אסור לפרסם מידע פרטי על אדם בלי רשותו	☐	☐

2 חלק ב' – פרק 1 • טכנולוגיה ורשת: בין הזדמנות לסכנה – השלמות

השלימו את המילה החסרה.

1. תומר אבני אמר שהמכונה החכמה היא כמו _____ משוכלל פי אלף

2. בטקסט על חופש הביטוי, הרשת מתוארת כ"_____ העיר החדשה"

3 חלק ג' – פרק 1 • טכנולוגיה ורשת: בין הזדמנות לסכנה – זיהוי טיעונים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה אומרים התומכים במכונות החכמות?

א) יש לאסור כל שימוש בהן ב) מי שיודע לעבוד איתן ייהנה מיתרון בשוק העבודה

ג) הן יחליפו את כל בני האדם ד) הן מיועדות רק למבוגרים

2. ממה תומר אבני חושש?

א) שהמכונות יקרות מדי ב) שהיכולת לחשוב ולפתור בעיות לבד תיחלש ג) שהמכונות יתקלקלו מהר

ד) שאין מספיק מכונות לכולם

3. מתי אסור להשתמש בחופש הביטוי?

א) כשהוא פוגע בזכויות של אחרים, כמו שם טוב ופרטיות ב) תמיד, בכל מצב ג) רק באתרי חדשות

ד) רק כלפי מבוגרים

4. מה בטקסט הוא מידע עובדתי?

א) מכונות חכמות מסוגלות לכתוב, לסכם ולתרגם טקסט ב) מכונות חכמות מקלקלות את החינוך

ג) עדיף שלא נשתמש במכונות בכלל ד) כל התלמידים משתמשים במכונות באופן לא נכון

5. איך מבדילים בין ביקורת לפגיעה?

א) אין הבדל, הכול מותר ברשת ב) ביקורת מתייחסת לרעיון או למעשה, ולא תוקפת את האדם עצמו

ג) ביקורת מותרת רק למבוגרים ד) בריונות מותרת אם היא נכונה

4 חלק ד' – פרק 1 • טכנולוגיה ורשת: בין הזדמנות לסכנה – חשיבה והבעה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מכונה חכמה	____	**א.** היכולת לחשוב, לפתור בעיות ולהביע דעה אישית
2. חופש הביטוי	____	**ב.** כינוי לרשת, מקום שבו כולם יכולים להשמיע קול
3. כיכר העיר החדשה	____	**ג.** תוכנה שיודעת לכתוב, לסכם ולתרגם טקסט
4. השריר המחשבתי	____	**ד.** הזכות של כל אדם להביע דעה ורגשות

5 חלק ה' – פרק 2 • עתיד ובחירות: מגמה, שירות ועבודת חקר – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מתי מקבלים את טופס המגמות?

א) שבט ב) תשרי ג) ניסן ד) אלול

2. למה עמית לא נשאר עם הנושא "חלל"?

א) כי הנושא היה רחב מדי לשאלת חקר ב) כי המנחה לא אהבה את נושא החלל

ג) כי הוא העדיף לחקור מנהגים משפחתיים ד) כי לא נשאר לו זמן לחקור

6 חלק ו' – פרק 2 • עתיד ובחירות: מגמה, שירות ועבודת חקר – עובדות מהטקסטים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מיכל דרור, יועצת השכבה, אומרת שמגמה היא תחנה סופית שקובעת את העתיד.	☐	☐
2	לדברי רינה אלון, שאלת חקר טובה היא כזו שיש לה תשובה מוכנה בחיפוש אחד.	☐	☐
3	הדס, תלמידת ט׳, ביקשה לשבת בשיעור של כל מגמה שעניינה אותה כדי להחליט.	☐	☐

7 חלק ז׳ – פרק 2 • עתיד ובחירות: מגמה, שירות ועבודת חקר – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. לדברי היועצת, כדאי לשאול לפני בחירת המגמה _____ שאלות.

2. הדס ביקשה מהרכזת לשבת ב _____ אחד של כל מגמה שעניינה אותה.

8 חלק ח׳ – פרק 2 • עתיד ובחירות: מגמה, שירות ועבודת חקר – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. איתי	___	**א.** חקר את השפעת תאורת הרחוב על ראיית כוכבים
2. הדס	___	**ב.** חקרה מנהגים משפחתיים שעברו בין דורות
3. עמית	___	**ג.** הרגיש שהוא "חותם על החיים שלו" מול הטופס
4. נוי	___	**ד.** ביקשה לשבת בשיעור של כל מגמה שעניינה אותה

9 חלק ט׳ – פרק 4 • חברה ומעורבות: לקחת אחריות ולהשפיע – הכרות עם הטקסטים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה סוג הטקסט שעות חובה?

א) טור דעה ב) ראיון ג) סיפור קצר ד) טקסט מדעי

2. מה הנושא של הטקסט הזה?

א) טכנולוגיה ורשת ב) חברה ומעורבות ג) סביבה וצרכנות ד) זהות ותרבות

3. על מה כתבה ליה בפעם הראשונה?

א) על הקפיטריה בבית הספר ב) על בחירת מגמות ג) על סלנג בני נוער

ד) על התחממות כדור הארץ

10 חלק י׳ – פרק 4 • חברה ומעורבות: לקחת אחריות ולהשפיע – דעה מול עובדה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	"אפשר לדבר על זה": נוער שובר את השתיקה הוא כתבה בנושא נפש ורגש	☐	☐
2	אחרי פרסום הכתבה של ליה על הקפיטריה, הוסיפו סלטים לתפריט בית הספר	☐	☐

11 חלק י"א – פרק 4 • חברה ומעורבות: לקחת אחריות ולהשפיע – התאמה וזיהוי עמדה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שעות חובה – או שעות של לב?	____	**א.** כתבה
2. אפשר לחשוב אחרת ולהישאר חברים	____	**ב.** ראיון
3. "אפשר לדבר על זה": נוער שובר את השתיקה	____	**ג.** טור דעה
4. כתבת נוער זה לא תחביב – זו אחריות	____	**ד.** טור דעה

12 חלק י"ב – פרק 4 • חברה ומעורבות: לקחת אחריות ולהשפיע – חשיבה על עמדת הכותב

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה הכותרת כתובה כשאלה עם שתי אפשרויות?

(א) שזהו טקסט מדעי אובייקטיבי (ב) שזהו טור דעה שמעלה שאלה לדיון (ג) שזהו סיפור בדיוני

(ד) שזהו ראיון עם מומחה

2. מה לומדים מהסיפור של ליה?

(א) שאי אפשר לשנות דברים בבית הספר (ב) שכתיבה יכולה להוביל לשינוי אמיתי

(ג) שרק מבוגרים יכולים לשנות מדיניות (ד) שעיתונות היא רק תחביב

13 חלק י"ג – פרק 6 • זהות ותרבות: שפה, מסורת ושאלות גדולות – הבנה והיכרות עם הטקסטים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	סלנג הוא שם אחר לעברית התקנית והרשמית	☐	☐
2	המילה "סבבה" מקורה בשפה הערבית	☐	☐
3	לכל שאלה פילוסופית יש תשובה אחת ברורה שאפשר לבדוק במעבדה	☐	☐

14 חלק י"ד – פרק 6 • זהות ותרבות: שפה, מסורת ושאלות גדולות – זיהוי והבנת פרטים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה יש לבני נוער מילים משלהם?

(א) כדי לסמן שייכות לקבוצה (ב) כי אינם יודעים עברית תקנית (ג) כי המורים מבקשים מהם (ד) כי זה נלמד בבית הספר

2. היכן, לפי המסורת, נחקקה הקריאה "דע את עצמך"?

(א) בכניסה למקדש ביוון העתיקה (ב) בספר התורה (ג) בבית ספר מודרני (ד) בכיכר העיר ברומא

3. שאלה שיש לה תשובה אחת נכונה שאפשר לבדוק בקלות היא בעיקר שאלה מסוג:

(א) מתמטית (ב) פילוסופית (ג) של טעם אישי (ד) דעה אישית

15 חלק ט"ו – פרק 6 • זהות ותרבות: שפה, מסורת ושאלות גדולות – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. בסלנג של בני נוער, המילה "מטורף" משמשת לרוב במשמעות _____

2. הקריאה "דע את עצמך" נחקקה לפי המסורת בכניסה ל _____ ביוון העתיקה

16 חלק ט"ז – פרק 6 • זהות ותרבות: שפה, מסורת ושאלות גדולות – התאמת מילים ומשמעויות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בהצלחה	___	**א.** מילה שמקורה בערבית
2. מטורף	___	**ב.** קיצור ל"בהצ'"
3. חולה על	___	**ג.** משמעות חדשה: מצוין
4. סבבה	___	**ד.** משמעות חדשה: אוהב מאוד

17 חלק י"ז – חזרה מסכמת – שאלות ברירה ממגוון הפרקים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה קורה למחשבה כשסומכים על מכונות חכמות מדי?

(א) השריר המחשבתי נחלש (ב) הזיכרון משתפר (ג) הכתיבה נעשית מהירה יותר (ד) אין שום השפעה

2. מי אמרה שבחירת מגמה היא לא החלטה לכל החיים?

(א) הדס, תלמידת ט׳ (ב) מיכל דרור, יועצת השכבה (ג) איתי, תלמיד ט׳ (ד) רינה אלון, מנחת עבודות חקר

3. כמה זמן ליה עוסקת בכתיבת כתבות?

(א) חודש (ב) שנה (ג) שנתיים (ד) חמש שנים

4. מה שם התופעה שגורמת לכדור הארץ להתחמם?

(א) אפקט החממה (ב) מהפכה תעשייתית (ג) שיטפון (ד) בצורת

5. מה המילה העברית למילה 'סלנג'?

א) שפה רשמית של המדינה ב) שפה לא רשמית של קבוצה מסוימת ג) שפה עתיקה שנעלמה

ד) שם אחר לדקדוק

6. מה הבעיה הכי נפוצה כשבוחרים שאלה לעבודת חקר?

א) שאלה רחבה מדי ב) שאלה קצרה מדי ג) שאלה עם יותר מדי מספרים

ד) שאלה שכבר נענתה בספר

7. על איזו זכות של אנשים אחרים חייבים להגן גם כשכותבים ברשת?

א) הזכות לשם טוב ב) הזכות לחופשה ג) הזכות למגמה ד) הזכות לכדור הארץ

8. איפה, לפי המסורת, נחקקה הקריאה 'דע את עצמך'?

א) מספר לימוד מכיתה ט׳ ב) כניסה למקדש ביוון העתיקה ג) ראיון עם יועצת שכבה

ד) כתבה על מגמות

18 חלק י״ח – חזרה מסכמת – חיבור בין הפרקים

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בטקסט על מכונות חכמות נכתב שמי שידע לעבוד איתן בתבונה ייהנה מיתרון. בטקסט על מגמות נכתב שמגמה היא 'תחנה, לא גורל'. כתבו 2–3 משפטים: איך שני הרעיונות האלה יכולים לעזור לכם לחשוב על העתיד שלכם?

2. בחרו שניים מתוך הנושאים: טכנולוגיה, עתיד ובחירות, חברה ומעורבות, סביבה, זהות ותרבות. כתבו לכל אחד משפט אחד שמסכם מה הטקסטים בנושא הזה לימדו אתכם.

3. בטקסט על שינויי האקלים נכתב ששינוי קטן בממוצע עולמי משפיע מאוד. בכתבה על עבודת חקר, עמית גילה שינוי דרך מדידה קטנה וממושכת (ספירת כוכבים). מה משותף לשתי הדרכים האלה להבין את העולם – לשים לב לדברים קטנים שמצטברים לאורך זמן? הסבירו.

כרטיס יציאה

אני יודע/ת להבחין בין עובדה לדעה בטקסט שקראתי

אני יכול/ה לנסח שאלת חקר ממוקדת בעקבות טקסט מידעי

אני יודע/ת לתמוך בתשובה שלי בציטוט קצר ומדויק מהטקסט

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀